

7

Czynności i usługi spedycyjne

ZAGADNIENIA

- Proces spedycyjny
- Definicja czynności spedycyjnych
- Etapy czynności spedycyjnych
- Segmentacja procesu transportowo-spedycyjnego
- Rodzaje realizowanych czynności spedycyjnych
- Zakres usług spedycyjnych
- Zlecenie spedycyjne
- Czynności towarzyszące usługom spedycyjnym

Proces spedycyjny określa się jako zbiór czynności spedycyjnych wzajemnie ze sobą powiązanych, których realizacja jest niezbędna do uzyskania rezultatu przemieszczania ładunków od nadawcy do odbiorcy.

ZAPAMIĘTAJ

Spedycję dzieli się na:

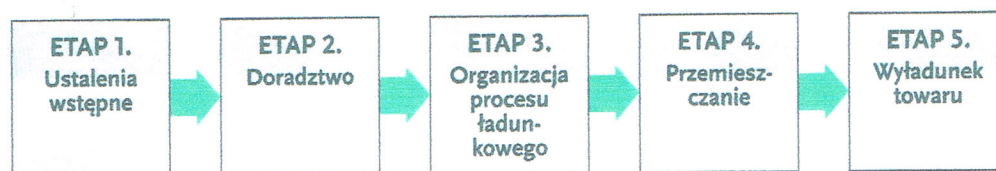
- gałęziową,
- intermodalną¹.

Spedycja gałęziowa odnosi się wyłącznie do jednej gałęzi transportu, a dokumentacja, jaką się posługuje, jest odrębna i charakterystyczna dla tej gałęzi transportu.

Spedycja intermodalna dotyczy więcej niż jednej gałęzi transportu. Charakteryzuje się kompleksową obsługą realizowanego procesu i jednym rodzajem dokumentacji mimo zastosowanych różnych gałęzi transportu.

Realizacja działalności spedycyjnej jest związana z podejmowaniem i prowadzeniem szeregu **czynności**, które powinny być realizowane stopniowo i sukcesywnie.

Czynności spedycyjne przebiegają według kolejno występujących po sobie **etapów** (rys. 7.1).

Rys. 7.1. Etapy czynności spedycyjnych

Źródło: opracowano na podstawie E. Januła, *Podstawy transportu i spedycji*, Difin, Warszawa 2014, s. 38–40.

¹ R. Kacperczyk, *Transport i spedycja. Część 2. Spedycja. Podręcznik dla uczniów technikum i szkoły policealnej*, Difin, Warszawa 2009, s. 9.

Na **etapie wstępnym** spedytor przekazuje klientowi ogólne informacje związane z realizacją procesu transportowego. Po ich otrzymaniu klient zazwyczaj wnosi niewielką opłatę za zrealizowaną dla niego usługę².

Na **etapie doradztwa** dochodzi do opracowania planów organizacji transportu. W takich planach ustala się przede wszystkim:

- rodzaj środka transportu, który posłuży do przemieszczenia towaru;
- rodzaj przewoźnika, który dokona przewozu;
- regulacje prawne w zakresie realizowanego przewozu, które pozwolą uniknąć odpowiedzialności za czyny zakazane;
- kalkulację cenową, która będzie do zaakceptowania przez obie strony (klienta i spedytora);
- zlecenie spedycyjne, w którym zostaną określone wszelkie dane związane z realizowanym przewozem, takie jak: zakres realizowanej usługi, rodzaj przesyłki, liczba, masa, wymiary przesyłki i inne niezbędne informacje służące prawidłowej realizacji przewozu³.

Na **etapie organizacji procesu ładunkowego** przeprowadza się ocenę wykonanej kalkulacji i czasu niezbędnego do realizacji zlecenia, a także kontrolę w zakresie ilości i jakości realizowanych zadań⁴.

Etap przemieszczania to wykonanie transportu towaru od nadawcy do odbiorcy. Na tym etapie dochodzi do przekazywania wielu różnych kategorii informacji odnoszących się do przeładunku, magazynowania, kontroli, a także realizowanych odpraw celnych⁵.

Ostatni etap czynności spedycyjnych to **wyładunek towaru**, nazywany też etapem końcowym, ponieważ obejmuje nie tylko czynności wyładunkowe, lecz także wydanie odpowiedniej dokumentacji i uregulowanie należności za zrealizowaną usługę⁶.

TEMAT DO DYSKUSJI

Przyporządkuj trzy przedstawione na ilustracjach sytuacje do etapów czynności spedycyjnych. Czy niektóre ilustracje mogą odnosić się do kilku etapów?

Rys. 7.2.

Rys. 7.3.

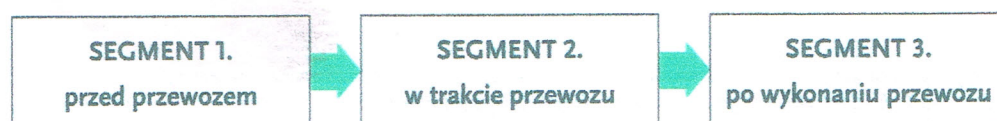

Rys. 7.4.

ZAPAMIĘTAJ

Wyróżnia się pięć głównych etapów czynności spedycyjnych: wstępny, doradztwa, organizacji procesu ładunkowego, przemieszczania, wyładunku towaru (końcowy).

Czynności wykonywane w **procesie transportowo-spedycyjnym** można pogrupować w trzy **główne segmenty** (rys. 7.5).

Rys. 7.5. Segmenty procesu transportowo-spedycyjnego
Źródło: opracowano na podstawie E. Januła, dz. cyt., s. 32.

ZAPAMIĘTAJ

Ze względu na wykonywane czynności wyróżnia się trzy główne segmenty procesu transportowo-spedycyjnego: **przed przewozem**, **w trakcie przewozu**, **po wykonaniu przewozu**.